

Sygn. akt IX Kz 1258/21

POSTANOWIENIE

Dnia 15 grudnia 2021 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie IX Wydział Karny – Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: **sędzia SO Janusz Cieszko**

Protokolant: Emil Karwowski

po rozpoznaniu w sprawie **A. G. i in.**

oskarżonych o czyny z art. 212 § 1 k.k., art. 212 § 2 k.k. i inne

zażaleń wniesionych przez pełnomocników oskarżycielek prywatnych

na postanowienie Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie z dnia 13 lipca 2021 roku w sprawie o sygn. V K 1104/19

w przedmiocie umorzenia postępowania

na podstawie art. 437 § 1 i 2 k.p.k.

postanawia:

uchylić postanowienie w zaskarżonej części tj. jego punkty 1 i 3 i sprawę w tym zakresie przekazać Sądowi Rejonowemu dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zażalenia pełnomocników oskarżycielek prywatnych są zasadne o tyle, że w ramach przeprowadzonej – w wyniku jego wniesienia – kontroli instancyjnej Sąd Okręgowy uchylił zaskarżone postanowienie w części dotyczącej umorzenia postępowania w jego punkcie 1. oraz co do obciążenia w tym zakresie kosztami oskarżycielek prywatnych.

Podejmując analizę prawną, zacząć trzeba od rozważań natury ogólnej, a dotyczących istoty możliwości skierowania sprawy na posiedzenie, w celu umorzenia postępowania. Na gruncie obowiązującej procedury karnej, istnieje w oparciu o dyspozycję przepisu art. 339 § 3 k.p.k. możliwość skierowania sprawy przez Prezesa Sądu na posiedzenie w celu umorzenia postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 2-11 k.p.k. (art. 339 § 3 pkt 1 k.p.k.) lub z powodu oczywistego braku faktycznych podstaw oskarżenia (art. 339 § 3 pkt 2 k.p.k.).

Oczywistość, o której mowa w przepisie art. 339 § 3 pkt 2 k.p.k. powinna być interpretowana ściśle. Tryb przewidziany w omawianym przepisie ma charakter sui generis wyjątkowy, ma stanowić narzędzie pozwalające na eliminowanie konieczności procedowania na rozprawie w sprawach, w których akt oskarżenia jest ewidentnie niezasadny albo z powodu negatywnej przesłanki uniemożliwiającej w ogóle procedowanie, albo w sprawach, w których bez konieczności dokonywania głębszej oceny dowodów widoczny jest na pierwszy rzut oka brak podstaw do oskarżania. Sąd nie może oceniać dowodów merytorycznie, a więc w zakresie czy przesądzają zasadność tezy aktu oskarżenia, ma jedynie sprawdzić czy przedstawione na poparcie oskarżenia dowody uprawdopodobniają wysuwany zarzut, czy też w sposób oczywisty nie wskazują, aby wobec danej osoby można go było wysuwać.

Podkreślić należy, że oczywisty brak podstaw oskarżenia zachodzi m.in. w sytuacji braku jakiegokolwiek dowodów świadczących o popełnieniu przez oskarżonego zarzucanego mu przestępstwa, a nie może być efektem oceny dowodów (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 września 1994 r. sygn. akt III KRN 98/94, OSNKW 11-12/1994).

Wobec powyższego oczywistym jest, że umorzenie postępowania przed rozprawą na posiedzeniu w oparciu o art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. może nastąpić tylko wówczas, gdy w sposób oczywisty z materiału dowodowego wynika, że zarzucany czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego. Takie orzeczenie musi opierać się więc na takim materiale dowodowym, którego wymowa jest jednoznaczna i nie budzi wątpliwości.

Z uwagi na powyższe, zdaniem Sądu Odwoławczego, biorąc pod uwagę rozległość materiału w sprawie, jego charakter oraz wydźwięk, ustalenie czy dowody wskazane na poparcie zarzucanych oskarżonym czynów w sposób oczywisty, nie oceniając ich przy tym merytorycznie, nie wskazują aby można było wysnuć w stosunku do A. G., A. R., A. Ś., A. W., R. W. tezy o bezzasadności zarzutów z prywatnego aktu oskarżenia. Dlatego Sąd nie ma możliwości w przedmiotowej sprawie, aby nie przeprowadzając oceny dowodów, primo nie wykroczyć w sposób oczywisty poza ramy prawne umożliwiające procedowanie na posiedzeniu, secundo właściwie ocenić – z uwagi na obszerność materiału – zasadność umorzenia postępowania karnego względem ww. oskarżonych.

Godzi się nadto zauważyć, iż powoływana przez Sąd Rejonowy okoliczność prawa dochodzenia swoich praw w piśmie procesowym, którym w przedmiotowej sprawie jest wniosek o zabezpieczenie skierowany do Sądu Okręgowego zawierający, zdaniem skarżących zniesławiające treści, o ile wnosząc je do Sądu stanowi ono pismo procesowe, to zupełnie przy dalszej ocenie Sąd pomija, że orzeczenie Sądu Okręgowego, które przecież zawierało kwestionowaną treść zostało informacyjnie umieszczone – co jednoznacznie wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego – na stronie (...) spółki (...) oraz w korespondencji e-mail wysyłanej do klientów, kontrahentów, współpracowników spółki (...) oraz innych osób, które były zawodowo powiązane z oskarżycielkami prywatnymi. O ile zgodzić się należy z Sądem, iż twierdzenia podniesione w treści wniosku uznać można by za mieszczące się w granicach krytykę, to nie sposób już zaakceptować tej oceny przez pryzmat załączania wskazanego orzeczenia do wszelkiej korespondencji, czy też umieszczania go dla wszystkich odbiorców na stronie internetowej spółki. Bez przeprowadzenia postępowania dowodowego, w szczególności przesłuchania świadków, nie sposób również ocenić czy powyższe doprowadzić mogło do utraty zaufania niezbędnego do wykonywania zawodu. Nie sposób także uznać, iż powyższa publikacja miała służyć uniknięciu sytuacji, w której oskarżycielki dokonywałyby działań w imieniu spółki, takich jak zawieranie umów z klientem, czy zaciąganiem zobowiązań, albowiem do tej formy powstrzymania wspólników od podejmowania ww. decyzji służą inne instrumenty prawne.

Do umorzenia postępowania nie obowiązał również Sąd ewentualny brak w prywatnym akcie oskarżenia precyzyjnego wskazania poszczególnych zachowań oskarżonych. Należy w tym miejscu przypomnieć, iż z treści art. 487 k.p.k. wynika, że przepis ten formułuje szczególne wymogi prywatnego aktu oskarżenia, który określa się też mianem uproszczonego aktu oskarżenia. Są to warunki niezbędne dla zakreślenia podmiotowych i przedmiotowych granic postępowania sądowego. Akt taki musi zatem zawierać jedynie oznaczenie osoby oskarżonego, opis zarzucanego czynu oraz wskazanie dowodów na poparcie oskarżenia. Opis czynu nie musi zawierać wszystkich elementów, jakich wymaga się w tym zakresie od publicznego aktu oskarżenia – art. 332 § 1 pkt 2 k.p.k. nie musi też wskazywać kwalifikacji prawnej czynu. Ponadto prywatny akt oskarżenia, jako pismo procesowe, musi odpowiadać wymogom formalnym z art. 119 k.p.k., zaś ewentualne braki w zakresie warunków z art. 119 k.p.k. lub art. 487 k.p.k. powinny być uzupełnione w trybie określonym w art. 120 k.p.k. wraz ze skutkami wskazanymi w tym przepisie.

Powyższe prowadzi zatem wprost do uznania, że w niniejszej sprawie brak było podstaw do umorzenia postępowania bez przeprowadzenia rozprawy, albowiem zgromadzony materiał dowodowy, w zakresie odnoszącym się do istotnych okoliczności czynów zarzucanych wszystkim oskarżonym nie sposób ocenić z uwagi na obszerność. Instytucja tzw. oddania pod sąd sensu stricto, umożliwiająca umorzenie postępowania karnego przed rozprawą, wchodzi w rachubę jedynie wtedy, gdy mimo kompleksowego zgromadzenia dowodów, bez dokonywania na tym etapie procesu oceny poszczególnych dowodów pod względem merytorycznym - w ogóle nie daje podstaw do oskarżenia danej osoby o zarzucany jej czyn, a więc gdy żaden z tych dowodów nie wskazuje na prawdopodobieństwo popełnienia tego czynu lub nie uzasadnia możliwości popełnienia go przez oskarżonego. W przedmiotowej sprawie, rzecz w tym, że Sąd Rejonowy, o ile starał się uniknąć merytorycznej oceny zebranych w sprawie dowodów, ograniczając się do ich analizy, to jednak analizę tę nie sposób uznać za pełną. Nie jest więc tak - jak przyjął to Sąd I instancji, że wymowa materiału

dowodowego zgromadzonego jest jednoznaczna i oczywista do tego stopnia, że już na tym etapie postępowania możliwe jest przyjęcie okoliczności z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.

Z tych też względów wydanie przez Sąd I instancji postanowienia o umorzeniu postępowania w punkcie 1. w zakresie czynów zarzucanych oskarżonym A. G., A. R., A. Ś., A. W., R. W. prywatnym aktem oskarżenia w oparciu o przepis art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. było przedwczesne, co skutkować musi wydaniem przez Sąd Okręgowy orzeczenia o charakterze kasatoryjnym. Dokonując merytorycznego rozpoznania sprawy Sąd I instancji przeprowadzi postępowanie dowodowe,

a następnie podda zgromadzony w sprawie materiał dowodowy należytej tj. zgodnej

z dyspozycją art. 7 k.p.k. ocenie. W konsekwencji tak dokonanej oceny materiału dowodowego, Sąd stwierdzi, czy znamiona przestępstwa zniesławienia zostały wypełnione – zarówno w sposób formalny, jak i materialny – należycie motywując swoją decyzję,

z odwołaniem się do sposobu wykładni ustawowych znamion powyższego przestępstwa,

z uwzględnieniem elementów społecznej szkodliwości czynu.

Z tych względów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.